

Kotiopetukseen siirtyminen

Suomessa vakinaisesti asuvat lapset ovat oppivelvollisia. Oppivelvollisuuden voi suorittaa joko osallistumalla perusopetukseen tai hankkimalla muulla tavoin perusopetuksen oppimäärän mukaiset tiedot, esimerkiksi opiskelemalla kotona.

Mikäli huoltaja päättää ottaa oppilaan kotiopetukseen, vastuu opintojen järjestämisestä siirtyy kokonaisuudessaan huoltajalle. Kotiopetukseen siirtymisestä riittää pelkkä ilmoitus, eikä se edellytä viranomaisen lupaa. Ilmoitus osoitetaan Ranuan hyvinvointilautakunnalle ja siinä tulee olla oppilaan/oppilaiden sekä huoltajan/huoltajien henkilö- ja yhteystiedot. Lisäksi ilmoituksesta on käytävä ilmi kotiopetuksen alkamisajankohta.

Kotiopetuksessa opiskelevaa oppivelvollista ei rekisteröidä oppilaaksi mihinkään kouluun, vaan kotiopetuksessa olevista pidetään yllä erillistä rekisteriä. Oppilaalla ei tällöin ole oikeutta muun muassa maksuttomiin oppimateriaaleihin, maksuttomaan kouluruokailuun, kouluterveydenhuoltoon, tuki- tai erityisopetukseen tai muihin oppilashuollon palveluihin.

Kotiopetus on eri asia kuin opetuksen tilapäinen erityisjärjestely. Erityisjärjestelyssä koulu huolehtii oppilaan perusopetuksesta tilapäisesti koulun ulkopuolella esimerkiksi sairauden tai muun painavan syyn takia.

Tutkivan opettajan määrääminen

Huoltajat ovat vastuussa siitä, että oppivelvollisuus tulee suoritetuksi. Perusopetuslain mukaan oppivelvollisen asuinkunnan tulee valvoa oppivelvollisen edistymistä siinä tapauksessa, että tämä ei osallistu perusopetukseen.

Kunta nimeää tutkivan opettajan, jonka tehtävänä on selvittää ja arvioida oppivelvollisen edistymistä. Ranuan kunnassa hyvinvointilautakunta nimeää tutkivan opettajan tai delegoi nimeämisen vastuuhenkilölle, esimerkiksi koulun rehtorille.

Oppivelvollisen edistymisen seuranta ja arviointi

Tutkiva opettaja vastaa yhteistyöstä kotiopetuksessa olevan oppilaan huoltajan kanssa. Tutkiva opettaja informoi huoltajaa valvonnan periaatteista sekä valvonnan käytännön järjestelyistä. Huoltaja laatii oppimissuunnitelman, josta selviää, miten oppivelvollinen aikoo edetä kotiopiskelussaan. Oppimissuunnitelma tulee antaa tutkivalle opettajalle.

Kotiopiskelussa ei tarvitse noudattaa tutkivan opettajan koulun tai asuinkunnan opetussuunnitelmaa. Huoltaja päättää mitä opetussuunnitelmaa kotikoulussa noudatetaan tai hän voi laatia oman opetussuunnitelman perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden pohjalta. Tällöin opetussuunnitelman on luovutettava tutkivalle opettajalle.

Kotiopetuksessa noudatettavan opetussuunnitelman tulee noudattaa perusopetuslain mukaista oppimäärää (Perusopetuslaki 628/1998), valtioneuvoston asetuksen yleisiä tavoitteita (Valtioneuvoston asetus perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta 422/2012) sekä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden määrittelemiä tavoitteita, sisältöjä ja arviointia (OPH:n määräys 104/011/2014).

Kotiopetuksessa olevan oppimäärää ei voida yksilöllistää eikä häntä voida vapauttaa minään yhteisen oppiaineen opiskelusta.

Koska oppivelvollisen on saatava perusopetuksen oppimäärää vastaavat tiedot ja taidot, on myös muualla kuin koulussa opiskelevan opintojen tavoitteet ja sisällöt tässä mielessä sidottu perusopetuksen opetussuunnitelmaan. Perusopetuksen oppimäärä sisältää perusopetuslain 11 §:n mukaan seuraavia oppiaineita:

- äidinkieli ja kirjallisuus
- toinen kotimainen kieli
- vieraita kieliä
- ympäristöoppi
- terveystieto
- uskonto tai elämänkatsomustieto
- historia
- yhteiskuntaoppi
- matematiikka
- fysiikka
- kemia
- biologia
- maantieto
- liikunta
- musiikki
- kuvataide
- käsityö
- kotitalous.

Valvontatilaisuuksissa edistymistä tutkitaan muun muassa keskustelujen, kirjallisten ja suullisten kokeiden ja näyttöjen sekä muun tyyppisten näyttöjen avulla. Muut näytöt ovat tarpeen erityisesti selvittäessä oppivelvollisen edistymistä taide- ja taitoaineissa. Näytöt voivat olla esimerkiksi taitojen osoittamista erilaisin suorituksin itse valvontatilanteissa tai opiskelua ja sen tuotoksia kuvaavia portfolioita. Näyttötilanteita voidaan järjestää myös autenttisissa ympäristöissä kuten esimerkiksi luonnossa, laboratoriossa tai liikuntapaikoissa, jotta tutkiva opettaja voi selvittää ja arvioida oppilaan edistymistä ja osaamista oppiaineiden eri osa-alueilla.

Oppivelvollisen edistymistä valvotaan ja seurataan suhteessa perusopetuksen oppimäärään kuuluvien oppiaineiden tavoitteisiin. Tutkiva opettaja sopii huoltajan kanssa, kuinka usein valvontatilaisuuksia järjestetään - suositeltavaa on järjestää vähintään kaksi valvontakertaa lukuvuodessa. Tutkiva opettaja toimittaa aina valvontatilaisuuden jälkeen kirjallisen selosteen oppivelvollisen edistymisestä Ranuan hyvinvointilautakunnalle ja huoltajalle. Seloste ei ole todistus.

Erityinen tutkinto

Mikäli huoltaja haluaa oppivelvollisen saavan opinnoistaan perusopetuksen todistusta vastaavan todistuksen, jossa todetaan suoritettut opinnot ja annetaan arviot tai numeroarvosanat osaamisen tasosta, on oppivelvollisen osallistuttava perusopetuslain 38 §:n mukaiseen erityiseen tutkintoon.

Tutkinrossa osaamisen taso arvioidaan suhteessa opetussuunnitelmassa määriteltyihin tavoitteisiin. Tutkiva opettaja käyttää arvioinnissa apuna voimassa olevan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin sisältyviä arvioinnin kriteerejä.

Erityisessä tutkinrossa suoritetuista opinnoista voidaan antaa seuraavia todistuksia:

- Todistus perusopetuksen oppiaineen oppimäärän suorittamisesta (tietyn oppiaineen oppimäärän suorittaminen)
- Todistus osittain suoritetusta perusopetuksen oppimäärästä (esimerkiksi tietyn vuosiluokan oppimäärän suorittaminen)
- Todistus perusopetuksen koko oppimäärän suorittamisesta (vastaa perusopetuksen päättötodistusta).